

Handläggare
Karin Kuttainen
Telefon: 08-508 287 17**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2019-05-21 p. 13

Tillsynsrapport 2018 - Förorenade områden

Redovisning av miljöförvaltningens rapport

Förslag till beslut

1. Godkänna rapporten ” Tillsynsrapport 2018 - Förorenade områden”

Anna Hadenius
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Det mesta av miljöförvaltningens tillsynsarbete avseende förorenade områden är händelsestyrt. Inför utarbetande av nya detaljplaner och ny bebyggelse, framför allt inom gamla industriområden, undersöks det om det finns föroreningar i mark, grundvatten eller byggnader, som kan utgöra en risk för de som ska bo och vistas inom området. Undersökningar och eventuella saneringsåtgärder genomförs också vid avetablering av verksamheter, spill och inför schakt i områden som misstänks vara förorenade. Även risken för att föroreningarna kan påverka mark och grundvatten negativt tas med vid bedömning av åtgärdsbehovet.

Om det påträffas föroreningar, som kan utgöra en risk för människors hälsa eller miljön, så ska fastighetsägaren eller exploatören, enligt 10 kap. 11 § miljöbalken underrätta nämnden, som är tillsynsmyndighet. Under 2018 kom det in 96 underrättelser om påträffade föroreningar.

Om fastigheten ska exploateras krävs ofta en anmälan om avhjälpandeåtgärd/efterbehandling/sanering. Åtgärden innebär i de flesta fall urgrävning av förorenade massor, men kan även innebära andra skyddsåtgärder som ventilerade utrymmen eller tätare

grundläggning. Under 2018 registrerades 55 nya efterbehandlingsärenden. Vissa av dessa ärenden kan pågå under flera år, medan andra avser en kort insats, t.ex. efter en olycka eller vid sanering av en begränsad förorening.

MIFO-objekt och andra föroreningar

En hjälp i bedömningen av om ett område kan vara förorenat är Länsstyrelsens inventering och riskklassning av tidigare industriomter. Riskklassningen görs bland annat utifrån tidigare verksamhet och fastigheternas nuvarande eller kommande användningsområde. Objekten tilldelas en riskklass mellan 1 och 4, där riskklass 1 innebär störst risk för människors hälsa och miljön. Projektet har pågått under många år, men är nu till stor del avslutat. I Stockholm har 3 627 objekt identifierats som potentiellt förorenade, en mindre andel av dessa har även riskklassats. 48 objekt har för närvarande riskklass 1 och 159 objekt riskklass 2.

Utöver de områden som identifierats eller riskklassats påträffas föroreningar vid markarbeten på andra platser. En vanlig föroreningskälla är att överskottsmassor under lång tid använts för olika utfyllnader, medan det är först under senare år som kunskapen om att massorna kan vara förorenade blivit allmänt känd och massorna provtas innan återanvändning.

Större projekt och tillsynsaktiviteter

Under flera år har utredningar genomförts i Vinterviken med statliga medel, först för att utreda föroreningssituationen och sen som åtgärdsförberedande undersökningar/projektering. Statliga bidrag har beviljats även för saneringsåtgärder. Eftersom förvaltningen bedriver tillsyn vid saneringsåtgärder, är det någon annan, oftast teknisk förvaltning, som söker bidrag för saneringsåtgärder. Tillsynsmyndigheten kan dock ofta söka bidrag för de första inledande undersökningarna. I fallet med Vinterviken har förvaltningen tagit fram de inledande ansvarsutredningarna och även senare varit behjälplig i ansvarsfrågan. Att ingen är betalningsansvarig för undersökningar och åtgärder, är en förutsättning för att få statliga bidrag.

I Norra Djurgårdsstaden, NDS, fortsätter saneringen av förorenad mark, byggnader och gasklockor. Marken saneras inför nybyggnation och för de gamla gasverksbyggnaderna utreds åtgärdsbehovet inför att de får nya användningsområden. Under året har det bland annat pågått förberedelser för verksamhetslokaler och ett spårvägsmuseum i gamla byggnader. Det pågår även en sanering av

ett tidigare naftabergrum, som ska omvandlas till ett parkeringsgarage.

Inom intilliggande Loudden har oljebolagen påbörjat avetableringen av sina verksamheter. Nedmontering av cisterner och dylikt hantearas som rivningsärenden och föregår sanering av marken. Univar och ST1 har lämnat området men viss marksanering återstår då denna, av säkerhetsskäl, inte kunnat genomföras medan intilliggande verksamheter är i drift. Ett stort antal oljebergrum ingår i avetableringen av området. Här deltar förvaltningen i diskussioner med bolagen, Stockholms Hamnar och Exploateringskontoret om till vilken nivå saneringen behöver drivas.

Hammarby sjöstad, Telefonplan, Bromsten och Ulvsunda/ Bällsta hamn är exempel på andra tidigare industriella områden, som håller på att omvandlas till bostadsområden och där markundersökningar och vid behov saneringar genomförs inför nybyggnation.

Sedan många år utövar miljöförvaltningen tillsyn över Ellevios arbete med avvecklingen av sitt markförlagda oljekabelnät. Under året har mer än 15 kilometer kabel kontrollerats och renspolats och ca 12 m³ olja har omhändertagits. Den uppsamlade mängden från renspolningen har ännu inte rapporterats in till miljöförvaltningen.

Sammanfattande bedömning av tillsynsområdet

Sammanfattningsvis kan marken i Stockholms stad sägas ha blivit renare under 2018 eftersom de större exploateringsprojekten främst är belägna inom historiska lämningar och fyllningsjordar som åtgärdas i samband med exploatering, som t.ex. Norra Djurgårdsstaden och Loudden. Stockholm har blivit renare och ytterligare steg mot målet en giftfri miljö har tagits. I det av länsstyrelsen högt riskklassade objektet Vinterviken har utredningar och åtgärdsföberedelser gjorts i riktning mot kommande saneringsåtgärder.

En ökad medvetenhet om att marken kan vara förorenad leder till att fler områden provtas och mer förorenade överskottsmassor tas omhand på ett riktigt sätt och inte återanvänds på olämpliga platser.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 Rapporten ”Tillsynsrapport 2018 – Förorenade områden”